

2012-04-17

LS 1201-0211

Landstingsstyrelsen, ärende 13

Yttrande över betänkandet Hjälpmedel – ökad delaktighet och valfrihet (SOU 2011:77)

Socialdemokraterna föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet enligt landstingsdirektörens tjänsteutlåtande samt i enlighet med denna skrivelse.

Stockholms läns landsting instämmer i ambitionen att ge hjälpmedelsanvändarna större inflytande. Målet att öka brukarens delaktighet och valfrihet gällande hjälpmedel uppnås emellertid bättre genom förändringar i LOU vad avser en förändring av ramavtalens krav på rangordning samt ett ökat lagstöd i hälso- och sjukvårdslagen angående brukarens delaktighet.

Landstinget avstyrker därför förslaget om att inrätta en LOV för hjälpmedelsförsörjning. Dels behöver de lagliga förutsättningarna för ett införande av föreslagen lag och upplägget med varukoncession utredas närmare för att ett införande ens ska vara möjligt. Dels finns en betydande risk för betydande negativa ekonomiska och administrativa konsekvenser om en LOV grundad på varukoncession skulle införas.

Stockholms läns landsting menar att varken landsting eller kommuner har förutsättningar att själva sätta korrekta marknadspriser på hjälpmedel vilket skulle förutsättas i ett LOV-system. Idag upphandlas hjälpmedel i konkurrens vilket medför marknadsmässiga priser. Att leverantören i upphandling enligt LOU får volymgarantier ger med stor sannolikhet även det ett lägre pris. I ett LOV-system finns det däremot en risk att landsting kommer att ligga kvar med för högt pris på en marknad där till exempel ny teknik utvecklas och marknadspriset för viss produkt därför blir lägre. Å andra sidan kan det också hända att landsting betalar ett för lågt pris med risk för att hjälpmedlets kvalitet på sikt blir relativt sämre.

Utredaren gör bedömningen att upphandling enligt LOU och enligt LOV kan finnas och tillämpas parallellt för aktuella hjälpmedelsområden. Om detta är juridiskt möjligt, vilket i så fall måste säkerställas innan ett sådant system sjösätts, så skulle det innebära dubbla system och en betydligt ökad administration.

Kvalitetsuppföljning kan, enligt förvaltningen, aldrig överlämnas endast till brukarens fria val i ett valfrihetssystem. Det är alltid sjukvårdshuvudmannen som har ansvar för att se till så att produkterna är patientsäkra och funktionella. För att garantera

2012-04-17

LS 1201-0211

patientsäkerheten vid ett fritt val av hjälpmedel görs ett särskilt egenvårdbeslut för varje enskild patient varvid förskrivaren bedömer att patienten kan köpa hjälpmedlet för egenvård.

Ett LOV-system till vilket hjälpmedelsleverantörer ska kunna ansluta sig kontinuerligt genererar en löpande kvalitetskontroll, som med tanke på den komplexitet det innebär och det stora antal produkter som hjälpmedelsverksamheten hanterar, kräver en ekonomiskt omotiverat stor administration. Här torde regeringen i det fortsatta arbetet ytterligare behöva belysa den förutsatta kostnadsneutraliteten i förhållande till vad som gäller idag vid tillämpningen av LOU. Stockholms läns landsting har bred erfarenhet av LOV avseende vårdtjänster och kan konstatera att dessa ställer stora krav på sjukvårdshuvudmannens uppföljning såväl avseende ekonomi som kvalitet. Det är landstingets bedömning att LOV inte är lämpligt för varor med hänsyn till de kostnader som kan förväntas uppstå till följd av tillkommande nödvändig kvalitetskontroll i verksamheten i ett LOV-system.

Stockholms läns landsting tillstyrker förslaget om en lagstadgad skyldighet för landsting eller kommun respektive hälso- och sjukvårdspersonal att ta hänsyn till den enskildes önskemål vid tillhandahållande av hjälpmedel skrivs in i hälso- och sjukvårdslagen respektive patientsäkerhetslagen.